

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קצ"א, פרשת בא תשפ"ג

שלחן שבת עם האור החיים

פירוש האור החיים בהגשה מעובדת ובשפה ברורה
לגילוי נשמת צילה ע"ה בת ר' מאיר ודורה ז"ל

והגדת לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים (יג).

והגדת - מצות סיפור יציאת מצרים

מפסוק זה דרשו חז"ל (מכילתא מסכתא דפסחא יז; והגדה של פסח) שמצות סיפור יציאת מצרים היא בליל ט"ו בניסן, הוא ליל הסדר, ממה שנאמר 'בעבור זה עשה ה' לי', ולשון 'זה' משמעו דבר שאפשר להצביע עליו באצבע, ופירושו שהכוונה בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ועל שם פסוק זה נקרא סדר האמירה בליל הסדר בשם 'הגדה של פסח', כלשון 'והגדת לבנך' האמור בפסוק זה. ויש להעיר בפסוק זה כמה הערות.

'והגדת' לשון קשה

א. מדוע פתח הפסוק בלשון 'והגדת', והלא לשון הגדה היא לשון קשה, וכפי שאמרו חז"ל שהם דברים הקשים כגידים, והדברים האמורים כאן לכאורה אינם קשים כלל, אלא דברים רכים המשמחים את הלב שהוציאנו ה' ממצרים. ואם כן לכאורה מתאים היה יותר לומר 'ואמרת לבנך'.

כפילות הלשון 'לאמר'

זאת ועוד, שהלא בהמשך הפסוק נאמרה גם לשון אמירה, 'ביום ההוא לאמר', ויש להבין אם כן מדוע שינה בלשונו, שפתח בלשון הגדה והמשיך בלשון אמירה. עוד יש להבין מדוע כפל לשונו, שהלא כבר נאמר בתחילה 'והגדת לבנך', ומדוע נאמר שוב 'לאמר'.

מהו 'ביום ההוא'

ב. מדוע נאמר 'ביום ההוא', והלא מיד בסמוך נאמר 'בעבור זה', ומתיבות אלו דרשו חכמים שאמירה זו תהא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניו, אם כן די היה לו לומר 'והגדת לבנך לאמר בעבור זה עשה ה' לי', וממילא היינו יודעים באיזה זמן מדובר, ולשם מה הוסיפה התורה 'ביום ההוא'.

'ביום' והרי הוא בלילה

זאת ועוד, שהלא אין המצוה ביום כלל אלא בלילה, שהוא זמן אכילת המצה והמרור, ובאותה שעה הם מונחים לפניו. ואף שיתכן לקרוא לתאריך מסוים בשם יום אף שהכוונה גם ללילה שלו, אבל כאן שהמצוה היא דווקא בלילה ולא ביום, קשה מדוע נאמר 'ביום ההוא' ולא 'בלילה ההוא'.

מתחיל בגנות ומסיים בשבח

ונראה לבאר כוונת הפסוק על פי המבואר במשנה (פסחים קטז, א) שצורת מצות סיפור יציאת מצרים בליל הסדר היא על

'והגדת לבנך וגו' - סיפור יציאת מצרים

ידי שמתחיל בגנות ומסיים בשבח, כלומר, שמתחיל בסיפור הולדת אבות האומה, שמתחילה היה תרח אבי אברהם עובד עבודה זרה וכו', ורק לאחר מכן מסיים בשבח על שקירבנו הקב"ה לעבודתו וגאלנו ממצרים. וזהו שהזכיר הפסוק שתי לשונות של סיפור, תחילה 'והגדת', שהוא לשון קשה כגידים, לפי שצריך לפתוח בסיפור הגנות שהוא דבר קשה, ולאחר מכן 'לאמר', שהוא לשון רכה, והוא הסיום בשבח, שמספר בניסים ונפלאות שעשה הקב"ה עמנו עד שהוציאנו ממצרים, והם דברים רכים המשמחים את לב האדם.

ליל הסדר האיר כאור יום

ומה שנאמר 'ביום ההוא' יתפרש על פי המבואר בזוהר, שבאותו הלילה שיצאו בני ישראל ממצרים היה האור מאיר כבאמצע היום, עד שראו כל העם את הניסים שנעשו באותו הלילה, ודרשו על זה את הפסוק 'ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה', ולכן נקרא ליל חמשה עשר בניסן בשם 'ביום ההוא'. וכדי שלא נטעה לפרש שהמצוה לספר ביציאת מצרים היא ביום, לכך הוסיפה התורה ואמרה 'בעבור זה', לומר שהמצוה היא רק בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך.

והגדת לבנך גם סיפור נס אור הלילה

ויתכן אף שכוונת הפסוק באמרו 'והגדת לבנך ביום ההוא', שחלק ממצות הסיפור הוא גם לספר גם נס זה, שאותו הלילה נהפך ליום, וזהו שאמר 'והגדת לבנך ביום ההוא', כלומר, תגיד לבנך ענין זה של 'ביום ההוא', שהלילה ההוא האיר כמו יום.

'לאמר' גם באדם לבדו

בדרך נוספת ניתן לבאר את כפילות הלשון 'והגדת' ו'לאמר', שבתחילה אמר 'והגדת לבנך', שאם יש לו בנים יגיד לבנים, אמנם מכך משמע שהמצוה היא רק כשיש בנים, והיה מקום לטעות שכשאינן בנים אין מצוה לספר ביציאת מצרים, לכך הוסיף הפסוק 'לאמר', להשמיענו שגם אם אין בנים יש מצוה לספר ביציאת מצרים אפילו בינו לבין עצמו.

מדוע נאמר 'לבנך'

אלא שיש לשאול, שאם המצוה שייכת גם כשאין בנים, אם כן מדוע נאמר כלל 'לבנך', יהיה לו לומר רק 'והגדת ביום ההוא', שהרי אף כשאין בנים נוהגת מצות הסיפור, ושוב לא יצטרך לרבות דין זה מ'לאמר'. ובדרך הפשט יש לתרץ, שאילו לא היה נאמר לא 'לבנך' ולא 'לאמר', לא היינו מרבים שהמצוה היא אף בינו לבין עצמו, והיינו סבורים שמצות הגדה וסיפור היא רק לאדם אחר כמשמעות 'לאמר' שמשמעותו לומר לאחרים, ורק אחר שכתוב 'לבנך' ואם כן 'לאמר' הוא מיותר, יש ללמוד שבא לרבות גם אם אין לו בן.

המקיים 'והגדת' יזכה שיהא לו 'בנך'

ובדרך דרש יש לומר, שכוונת הפסוק ב'והגדת לבנך' היא בדרך סגולה וברכה, שהמקיים מצות 'והגדת' כהלכתה, יזכה לבנים ויוכל לקיים המצוה גם בהגדה לבניו, וכדי שלא נטעה לומר שהמצוה היא לבנך דווקא, הוצרכה תורה לכתוב 'לאמר' להשמיענו שהמצוה היא גם לאדם הנמצא לבדו.

אור הישועות

ישועות, סיפורים ועובדות נפלאים
בזכות רבינו

שלושים כפול שלוש - והתקבל...

החליט הבחור להמשיך את הקביעות לשלושים יום נוספים, ואביו שוב הזהירו: "תכניס לך טוב טוב בראש שגם אם זה לא יצליח אתה לא עושה 'ברוגז' עם האור החיים!"...

מכיוון שיהודים אף פעם לא נכנעים, אז גם כאשר הסתיימו שישים ימי הלימוד בלא כל התקדמות, החליט למשוך עוד שלושים יום.

בינתיים נסעה המשפחה כולה לארץ ישראל למשך שבועיים, והוא כמובן הצטרף. יום אחד בתום נסיעה מתישה ומעייפת ברחבי הארץ, הם נחתו בדירה השכורה שלהם, בארץ בשעות הקטנטנות של הלילה, כולם נחתו למיטות שלהם וגם הבחור כמעט שעשה זאת אך לפתע תפס את עצמו: ווי איז מיר! עוד מעט "עלות השחר" ועדיין לא למדתי קטע באוה"ח.

מיהר לאתר את הספר ובמאמץ עליון החזיק את עיניו פקוחות, ולמד קטע, אותו סיים דקות ספורות לפני העלות. בעוד שהמשפחה שוהה בארץ, קיבל האבא טלפון שהבחור התקבל לשיבה שביקש. המבשר הדגיש בטלפון: "האמן לי שאין לי מושג למה..." - "אבל לי יש מושג" התלהב הבחור.

סיפור נפלא ואותנטי הגיע לשולחן המערכת, ונביאו בפניכם ככתבו וכלשונו:

בחור בן 14 למד בישיבה טובה בחו"ל והצליח בלימודיו. אך עז היה חשקו ורצונו לעבור לשיבה מסוימת אחרת (ולא נחווה דעה אם הרצון שלו היה מוצדק אם לאו). אבל הרעיון היה דמיוני, שכן אותה ישיבה מקבלת תלמידים אך ורק מתלמודי התורה שתחת חסותה, יום אחד קרא הבחור בעלון את סיפורו של בחור צעיר שלא הצליח למצוא ישיבה מתאימה, קבע לימוד באוה"ח ומצא. החליט לחקות אותו.

כאשר סיפר הבחור דגן לאביו שברצונו לקבל על עצמו לקבוע לימוד כלשהו בספר במשך שלושים יום, אביו שפיקח היה השיבו: "זה רעיון מצוין - אבל תכניס לך טוב טוב בראש שגם אם זה לא יצליח אתה לא עושה 'ברוגז' עם האור החיים!"... - סבר וקיבל.

במקביל הפעיל אביו השתדלות בענין, אך שלושים הימים הסתיימו בלא כלום. הישיבה לא הסכימה אפילו לשמוע על הרעיון - למרות שהוא היה בחור מצוין. יש להם את הקריטריונים שלהם והם לא מוצאים סיבה לרבע עבורו את העיגול.

אל תרפו

להניח על השולחן, ולהשיג הלוואה כזו גדולה זה גם סיפור לא פשוט.

למחרת היינו ביום ה-40, הרגשתי שנגסכים בי כוחות מחודשים, החלטתי שיעבור עלי מה אבל את הכסף הזה אני חייב להשיג. התוצאה שווה כל הון דעלמא, אנחנו כבר לא מסוגלים להצטופף בדירה הקטנטונת, בה ישנים הילדים בפנינת אוכל!

התקשרתי לקרוב משפחה, הסברתי לו מדוע כה נחוצה לי כעת הלוואה והוא השיב: התקשרת בזמן, בעונה זו יש בעסק שלי בקביעות תזרים מזומנים גבוה - כך שאוכל להלוות לך את הכסף. סיכמנו על התשלומים, וכבר באותו יום חתמתי על חוזה השכירות.

מסתבר שגם אם לא מצליחים למלא את הקביעות (באונס ולא ברצון) בעקביות הראוייה, עדיין רב שכרה להמשיך על האדם שבע טוב! לפיכך יש תמיד להתמיד בהמשך ביצוע הקבלות הטובות, גם אם אנו נוכחים לדעת שהחסרנו מהם, עלינו לא להיכנע, להמשיך ולהשם הישועה! (מוסף שבת קודש - בלק תשע"ו)

בסיפורו מבקש הרב מ.מ.ר. לחדד זווית מסוימת וחשובה, שנכונה ביחס לכל קביעות לימוד. ברצוני לחלוק עמכם את שהתרחש עמי לאחרונה. ברוך השם המשפחה שלי גדלה, והדירה בה התגוררתי נעשתה צרה. התחלתי לחפש דירה גדולה יותר, ואז קלטתי את עצמת המחסור בדירות.

כשאתה מצליח כבר למצוא משהו מתאים, מתברר לך שכבר קיים תור של מעוניינים אשר מתכתשים עליה, סיפור לא נעים בעליל.

היות ונאלצתי להתפנות מהדירה הקודמת, ואחרת עדיין לא מצאתי, אז בלית ברירה שכרתי זמנית דירה קטנטונת, ובד בבד נקטתי בהשתדלות הבאה: לימוד במשך ארבעים יום בספר אור החיים הק', אך למען האמת לא הייתי די עקבי, וכמה פעמים קרה ש"פספסתי", למרות זאת לא אמרתי נואש והמשכתי להשתדל להתמיד במשימה.

ביום ה-39 פנו אלי שאבוא לבדוק דירה ביום הגדולה וראויה, אך דא עקא שלדירה זו היה צריך לשלם סכום ענק כשכירות מראש. הלכתי לבדוק את המקום שתיכף מצא חן בעיני, אך לא היה לי כסף

בְּאוֹר הַהֶלְכָה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

בייש חבירו ברבים, האם יוציא הוצאות לפייסו בפניהם

אותו חז"ל בג' דברים, משום דהוי אבק רציחה, ולא הוצרכו למונו בנפרד, אם כן הדעת נותנת שיוציא הוצאות כדי לכפר עליה. ויעוין עוד בשו"ת בנין ציון (סימן קעב) שכתב וז"ל: ויצא לנו לפי זה דאם יכול להציל עצמו ממיתה, ע"י שיבייש גדול, או קטן דמרגיש בבושה, בפני שני ישראלים, חייב למסור עצמו למיתה ולא יביישו עכ"ד.

[ויעוין בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סימן ז) שהביא את שיטות הראשונים ואף הביא את המאירי שכתב בברכות (דף מ"ג ע"ב) אהך מימרא דנוח לו לאדם שהוא "דרך צחות", וסיים וז"ל: וכיון דלבד מהמאירי פירשו כולם את הגמ' כפשוטה, צ"ע מה טעם לא יהא מותר לחלל שבת להציל אדם מהלבנת פנים של אמת וכ"ש של שקר וכזב].

בספר חשוקי חמד (מסכת יומא דף פה עמוד ב): ציין לדברי רבינו האור החיים הק' שכתב על הפסוק 'וירדו כל עבדיך אלה אלי' (שמות יא ח) וז"ל: כאן הבטיח כי עבדיו אלו יחיו ולא ימות מהן אף אחד במכת בכורות, הגם שהיו ביניהם בכורות, והטעם, לא לצד צדקותו, אלא לצד שבזהו פרעה הרשע בפניהם, ודבר אליו כדבר הנבל, לכן צריך גם פרעה להתבזות בפניהם, כדין המבייש חבירו בפני רבים שצריך לפייסו בפניהם.

וירדו כל עבדיך אלה אלי (יא ח).

מעשה בבחור שבייש את חבירו בצורה מחפירה בפני כל חביריו, לאחר שסיימו את למודם, נפרדו דרכם, וכל אחד בנה את ביתו בעיר אחרת. והנה התחילו צרות לבוא על המבייש, וכשפשפש במעשיו נזכר את אשר עשה לחבירו בישיבה. נסע אליו ובקש מחילתו, החבר ענה לו "הרי ביישתני ברבים ואינני יכול למחול לך מחילה גמורה עד שתאסוף את כל חברי שהיו נוכחים באותו מעמד ותחזור בך ואז מחילתי תהיה מושלמת האם חייב המבייש לעשות כך והאם חייב להוציא הוצאות למטרה זו.

מספרים, ששאלה זו נשאל בה בעל האגרות משה זצ"ל והשיב: יוציא הוצאות כדי לפייסו. הגע עצמך אילו היה דורס ילד והיו מביאים אותו לפני השופט האם לא היה מוציא הוצאות כדי להנצל ממאסר קשה. הרי ברור שהיה מבזבז הון רב כדי להמלט מקצפו של השופט הבשר ודם. ומאחר וחז"ל קבעו: נח לו לאדם להפיל את עצמו לכבשן האש ולא לבייש את חבירו ברבים, והתוס' במסכת סוטה (דף י ע"ב ד"ה נח) כתבו שלכן הלבנת פנים לא נמנית בין הג' דברים שיהרג ואל יעבור משום שאינה מפורשת בתורה, וביותר כתב רבינו יונה (שערי תשובה שער ג אות קלט) דבאמת צריך להרג ולא להלבין פני חבירו, ומה שלא מנו

חידה שבועית:

מה מבאר רבינו מנין למדים שיש חיוב בליל פסח במצות סיפור יציאת מצרים לספר לבנו, שאותו הלילה נהפך ליום?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבריש הגליון.

בין שולחי התשובות תערוך הגרלה על הספר 'פניני אור החיים'.

ליקוט פניני חיים מתורתו של בעל האור החיים זצ"ל, ערוכים וסדורים לפי נושאים ועניינים, וכן פרקים מתולדותיו.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

דבר יום ביטוח

חיים פולכם היום

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים ז"ע
חידושים והנהגות להלכה
קטעים מותאמים לענייניו של יום על פי סדר השנה
דברי הדרכה ומוסר
מעשיות מחיי והלימות רבינו אור החיים
מצוות מותרת"ג במשנת רבינו
מדור שבחי חיים

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בתנויות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

נשמתו של רבנו, 'ויש בכל דור בחינות משיח שיזכה ליחידה דבריאה
יצירה עשיה, כמו מרן הרב ישראל בעל שם טוב ורבי חיים בן עטר
וכיוצא הרבה בכל דור, והוא מאיר בכולם והוא שורש כולם ומתלבש
עד סוף עשיה'.

(זוהר חי בראשית לח ע"ב)

קדישא ופרישא ניצוץ של משיח

'אהובי גיסי, אדכרנא מילתא, כד הוינא במדורך קדוש, אמרת לי
פעם אחת שראית במראה שבא חכם לירושלים תובב"א ממדינת
מערב, והוא ניצוץ של משיח, רק שהוא בעצמו אינו יודע. והוא חכם
גדול בנגלה ובנסתר ובעל בכי...'

וכשבאתי לכאן, חקרתי אחר זה הדבר וספרו לי מזה האיש פלאי
פלאות, ושמו היה ר' חיים נ' עטר והיה חכם גדול וחרף ובקי בנגלה
ובנסתר והיו כל חכמי ישראל בפניו כקוף בפני אדם, וספרו בשבחיו
גזמא. ובא לירושלים עם כמה תלמידים וחכמים גדולים בקשור,
והיה הרבה קדישא ופרישא'.

(רבי גרשון מקיטוב זצ"ל במכתבו לגיסו הבעש"ט הק')

כח התורה מאיר לדורות

מורנו ורבנו עטרת ראשנו רבי יהודה צדקה זצ"ל אמר פעם, "אנו
רואים הרבה אנשים חשובים, מלכים שרים וראשי מדינה שבזמן
שחיו היו מפרסמים מאד וכלם החשיבו אותם ולאחר שמתו כלם
נשכחו, ואלו חכמי התורה כמו אור החיים הקדוש שבזמנו היה עני
ופשוט נשאר בזכרון ולומדים בחידושו הנפלאים על התורה.
מכאן רואים כח התורה שמאיר לדורי דורות ולכן צריך האדם
להבין שצריך להשקיע כחותיו בתורה שהיא נצחית".

(קובץ אורחות יום טוב)

הגאלה היתה תלויה ברבנו

סיפר לי מורי חמי הצדיק, שפעם אחת בעת שישב מרן אלקי עם
חברו הידוע, שלמדו שניהם עם הנביא אחיה השילוני (כי שרש מרן
אלקי הבעש"ט ומרן האר"י כולם משורש הרשב"י שהוא שורש אחיה
השילוני), וכלם באו לתקן חטא כלב רע, ירבעם בן נבט הרע שהיה בו
אחר שחטא, הרע של נשמת משיח בן יוסף, ועל אלו הקדושים שבכל
דור ודור היה כלב רע פני הכלב של בית שני, שעמד לחלק עליהם
ולצער אותם כמו שעשה פני הכלב שבדורנו, שקלקל את כל העולם,
והרבה מינות בישראל, שבודאי היתה הגאלה בימים הקדושים ההם,
ובפרט על ידי שרש מרן אלקי הבעש"ט, שהיתה כל הגאלה תלויה
עליו ועל הקדוש מורנו הרב רבי חיים בן עטר, והרע הזה קלקל הכל
על ידי מחלקת ושנאת חנם שהביא.

(מגילת סתרים, קאמרנא)

ברבנו היתה בחינת משיח

הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע מביא דברים נשגבים אודות

הזוכה בספר "פניני אור החיים"

פרשת נח:
ה' זאב יהודה אליאס
מחיפה.

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההכנה בפירוש הקדוש
יצאין מכון 'לאור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים
שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

או איך משתתפים:
מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181
מקיימים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקיאות המרשימה ביותר
יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
למסמך
החדש

ובזכות זה נזכה לביאת משיח צדקנו

ועתה מוציא לאור ספר לקוטי מוסר ויראת שמים מספרי
האור החיים הקדוש, וכמובן גוף הספר אין צריך להסכמה כי
כבר נודע בתבל מה שהגיד רבנו הבעש"ט הקדוש זצללה"ה
ושאר צדיקים קדושי עליון מגדלת נשמתו מלבש דוד המלך
עליו השלום, ומגדל התועלת בלמוד בספר האור החיים
הקדוש שמזכך הגוף והנפש, אך באתי בזה לזרז בני ישראל
לקנות הספר בהקדם להביא ברכה לתוך ביתם ובזכות זה נזכה
לביאת משיח צדקנו כמו שכתב בספרו הקדוש בפרשת ראה
משיח ה' שמו חיים ועץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה
מאשר.

(האדמו"ר מביאלא זצוק"ל בהסכמתו לספר מסילות
החיים)

חייגו:
073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון
רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333